

غاراشسىزلىق توركمن حالقىنا نامە بردى؟ يا- دا كيم كىمدن غاراشسىز بولدى؟

۲۰۰۷- نجى يىلىنگ ۲۷- نجى اوكتيابرىندا توركمنىستانىنگ اوزاركىن دوولت استاتوسىنا ايه بولانىنا تگه لك ۱۶ يىل دولدى. دونيا جمعيتچىلىگى نىنگ بادلدى دىگىنلر بىلن اوسوشه طاراپ گىدىان بىر دوورينده، توركمنىستانىنگ- دا شول اوسوش- اوزگريشه طاراپ انمتىلماغىنا، ۱۶ يىل البته آز وقت دال. يونه يورتدا شاخصيت كولتىنى گوزىلمه دىك درجه ده اوسدورن و گچن يىلىنگ آياغىنا چىلى- ياغنى دونياسىنى تازە له يانچا، توركمن دوولتىنى، توركمن حالقىنى اوز دمير پنجه سىنده ساقلاپ گلن نيازوف، ايل- گونىنگ، دولتى نىگ اوسوشىنه اولى بووت بولوپ گلدى. غاراشسىزلىق، دىنگه ساپارمىرادىنگ مسكودان غاراشسىز بولماغىنا آلىپ گلدى، يكه باشىنا حان، سلطان، «عادىل شاه» بولماغىنا آلىپ گلدى. اول شو گچن ۱۵ يىلىنگ دوامىندا توركمن حالقىنا، توركمنىستان دوولتىنه الدن گلن يامانلىغىنى غايغىرمادى. ياشلاريمىز نشه كىش بولدى، بىر دوويم چورك اوچىن گلدىن- قىزلاريمىز تن لرىنى ساتماغا مجبور بولدى، اوقوچىلاريمىز كوزدهىن بولدى، مکتبلر ۹ يىلا گتىرىلدى، روح ناما، قربان سلطان و آتامىرات دان باشغا ادلار ياشلار يات بولدى. نفت دن، گازدان گلدىن گىردىجى دن ايله كور كوپىك برىلمه دى، بارىسى نيازوف و اونونىگ داشنداقى يال ياغىلارنىنگ بانك حاساپلارىنا سىل يالى آقدى. ساغلىغى ساقلايشدا، علم- دا ماغارىف ده توركمنىستان اونلارچا يىل اىزا تسدىرلىدى. ابشسىزلىك بارىپ درجه سىنه يتدى، غارىبلىق چاگىندىن پس ده ياشايانلارنىنگ حاطارىنا يىنه ده يوزمونىگىرچه آدم قوشولدى. يورته بى دوزگونلىك، ووردوم- شالىق بارها آرتدى. كارووسىيا پاراحورلىق گىنگىر گىم آلدى...

آى- گون، يىل و هفته آتلارىنى اوز گونىنه گورا اويتگه دىپ اونگا اوزى نىنگ، انه- آتاسى نىنگ آدىنى داقماغى دونيا درجه سىنده توركمن حالقىنى ماسغارالماقدان باشغا زات بولمادى. توركمنىستانىنگ بىرناچه شهرىنه اوزى نىنگ هم- ده قاقاسى نىنگ آدىنى داقماغى بارىپ ياتان گوزومسىزلىگىنى نىشانى دى. نيازوف حتى استالىن طاراپىندان آتلىپ يوق ادىلن غايغىسىز آتابايف، ندىرباى آيتاكوف يالى توركمنىستان دولتى نىنگ دووبونى توتان گرچكلر اوچىن اوتوردىلان كىچىجىك يادىگارلىگى يا- دا كوچه نىنگ آدىنى- دا روا گورمان، اونى كول اوورام اتدىردى، يرىنه اوزى نىنگ آطين چاينلان هىكللرى نىنگ مونىگىرچه سىنى اوتورتدى.

نيازوف يىكجه اركىن غازت- ژورنال، مطبوغاتا يول برمه دى. آدملارىنگ آدم يالى ياشماغىنا اركىن حابار آلىش حقوقىنى دووبوندن ياتىردى. اينترنته برىك سنزورا گىرىزىلدى.

نیازوف تورکمن مدنیتینه، دابینه، تاریخنا اولی ضاربا اوردی. عیلملار آکادمیانی یاپیپ پالیسا آکادمیانی دیکلندی، اوپرا و بالت تناتری نینگ آغزینا اوللوقان قولوپ اوردی، یازیجی، شاهیرلاری، تناتر صونغاتچیلارینی اوز ماسغارابازلارینا اوویردی...

تورکمنیستانینگ گچن ۱۶ یئلینا سین

قاراشسیزلیق ناحیل حاصلیل بولدی؟

۱۹۹۱ - نجی یئلینگ مارت آینداقی سس بریشیکده «بیزه سایوز گره ك» (بیز شوروی دن آیریلماق ایسلمه یاریس) دیدیرن تورکمنیستان کوم پارتیاسی نینگ ۱ - نجی سکره تاری ساپارمیرات نیازوف، سونگرا آگوست آینداقی «گ پ چ پ-ه» (گورباچوف ینگ غارشیسینا کودتا) واقعا سیندا بو آوانتوریست حرکتی قولدادی، حاص دوغروسى، سیاسی آقیم بیلن بیله آقیپ گیتدی . دیمك ادیل شول ۹۱ - نجی یئللاردان باشلاپ، جناب نیازوف حالقی نینگ اقبالی بیلن شنیله آنگسات اویناپ بولجاغینا گوز یتیردی. مسکوادا بارین واقعانى حالقدان باسیریپ ساقلاماق اوچین تورکمنیستانینگ کؤچولیکله بین حابار بریش سریشده لینه بو بارادا حابار برمگی قاداغان اتدی. "تورکمنیستان بیلن آراچاکده یاشایان تورکمنلرینگ آیتماقلارینا گوراً، تورکمنیستان تلویزیونی بیرگونلأپ گپله شیگینی توغتا دیدیر. تورکمنیستان تله کانالیدان هیچ زات گورونمأندیر." (ایرانینگ کیهان قازیاتی ۹۱ - نجی یئلینگ ۲۰ - نجی آگوست سانى).

آگوست آینداقی پوچ/کودتا دان سونگرا ساویت سایوزینگ اهلی کونجه گینده بولیشی یالی، تورکمنیستاندا - دا سیاسی حرکتلر گویچله نیپ، مؤوج آلیپ اوغرادى. ۹۰ - نجی یئلینگ ۲۹ - نجی آگوستیندا دؤره دیلن «آغزی بیرلیک حالق حرکتی» ادلی سیاسی قوراما، تورکمن دیلنه دؤولت استاتوسی/ حقوقی بریلمگی اوغروندا برك طالابلاری اورتا آتدی. ملی ایسلگرینگ حاصلیل بولماغینی اوغروندا باتیرغای گوره شه باش قوشان قورامانینگ حظاری بارها برکه یاردی. سونگرا ۷ سانى سیاسی حرکتدن عمله گلن «گنگش» فرونتی، نیازوف و اونونگ دؤولت آپاراتی نینگ وظیفه دان چتلمشگینی طالاب ادیپ، ایسلگری حاصلیل بولیانچا مختومقلی نینگ یادیگارلیگی نینگ یانیندا آچلیق ایغلان ادیاندىکلرینی معلوم اتدیلر. بو حرکتدن جوشا گلن تورکمن اینتله گنتسیا وکیللریندن کأبیرلری گلیپ پارت بلیط لرینی(کارت عضویت حزب) یرتیپ، اوزلری نینگ حالق گوره شینه قوشولیاندىقلارینی معلوم اتدیلر.

اوکتبر آیسی یاقینلاشدیغچا، ملی مدنیتینگ و تورکمنینگ ملی کیملیگی نینگ اوسدوریلمگی، ۷۰ یئلینگ دوامیندا یوق بولماق حاوپینا دوشن ملی میراثیمیزی دیکلمك اوغرونداقی دیسکوتسیالار، یغناقسلار، میتینگلر، یوردونگ دورلی کونجه گینده دوام ادیاردی، حتی یونه کی حالقینگ آراسیندا، توی - معرکه لرده، صداقا - ضیافت لاردا

يوردىنگ سىياسى مسنله سى و گلجى بارادا گوررىنگ ادلياردى. عىلملار آكادىمىنىڭ ھىر بىر زالىندا دىين يالى يازىچىلار خالقا يوزلە نىپ چىقىشلارى يولا قويباردىلار. آخىر سونگى وادالى گون گلىپ يىدى. شونلىق بىلن ۱۹۹۱ - نجى يىلىنىڭ ۲۷ - نجى اوتىابرىندا توركىستان اوز مىلى قاراشسىزلىغىنى جار اتدى.

نيازوف يىنگ اچرىكى سىياساتى:

كامونىستىك پارتىانىڭ ۱ - نجى سىكرە تارى ساپارمىرات آتايوويچ نيازوف خيال ادمان دىموكرات اشگىنە گىرىپ، كامونىست پارتىانى دارغادىپ، يىرنە دوردى مراد حوجامحمدوف طاراپىندان دۆرە دىلن "توركىستانىڭ دىموكرات پارتىا" سىنى نىنگ آدىنى آلىپ، اونى اوزى طاراپىندان اساسلاندىرىدىغىنى و اونونگ باشلىغىنا بولسا اوزى نىنگ گچىئىدىگىنى جار اتدى.

آغزى بىرلىك خالق حركتى اىلكىنجى كۆك دپە دە شىھىد بولانلارىنىڭ حاطىراسىنا ۹۰ - نجى يىلىنىڭ ۱۲ - نجى يانوارىندا خدائى يولى بىرىپ، مەركە نى چاغىرجاق بولاندا نيازوف، اولارى تورما باسقاقدىغى بىلن حاييات آتدى، سونگرا بولسا اىلىنىڭ كۆزىنە قاوى كۆزىنىچ بولوپ، بو ايشى اوزى توسلاپ تاپان يالى بولوپ، ۱۹۹۱ - نجى يىلىنىڭ ۱۲ - نجى يانوارىنى شىھىدلر گونى دال - دە «حاطىرا گونى» دىيىپ رسمىلشدىردى. اونونگ بىلن باغلانشىقلى دن چىقىشىندا بولسا، اورشدا روسلارام اولدى، توركىمنلرم اولدى، اىندى اولار دوغان بولوپ ياشايار دىين اھنگدە داكلات اتدى.

يوردىنگ شول واقىقى داشارى ايشلر مىنىستىرى عبدى قولىف، ۱۹۹۱ - نجى يىلىنىڭ ۳۰ - نجى نويابرىندا رسمى ساپار بىلن توركىيا باراندا آنادولى خابار آگنتلىگىنە برن اىنترويو سندا شنىلە دىيىدىر: «بىز ساپوزىنگ بىتە وى قالماغى نىنگ طاراپدارى، بىز بىنلە كى رسىپولىكالارىنىڭ - دا ماسكاوانىڭ سىياساتىنا وفالى قالماغىنى آرزو ادىارىس، توركىستان، ساپوزىنگ بىتە وىلىگىنى ضاربا اورماغى ماقىصات ادىنمە يار و توركىە دن توركىستانىڭ قاراشسىزلىغىنى اقرار ادىمگى ايسلامىزوق» (كىھان تىھران قازىياتى ۹۱ - نجى يىلىنىڭ ۳۰ - نجى نويابر، ۱۹۹۷ - نجى سانى)

قاراشسىزلىق يىللارى نىنگ اچىندە نيازوف گىتدىكچە شىخىت كولىتىنى اوسدوردى. اوزالى بىلن توركىە جىمورىتى نىنگ دوىبونى توتان و اولندن سونگرا توركىيائىنىڭ بىيىك ملت مجلسى/ پالامنتى طاراپىندان آتاتورك آدى بىرلن مصطفى كمال پاشا اوىكە نىپ، اوزىنە توركىمباشى دىدىرتدى، تله وىدىناتىنىڭ اكرانىندە اوز صوراتىنى شابلون ادىپ قويدوردى. سونگرا بولسا آتاسى آتامىراد و اچە سى قوربان سلطان - يىنگ آدىنى عارشا كوترتدى. ۹۲ - نجى يىلدا قايتا پىرە زىدنتلىگە سايلان نيازوف، مجلسى دارغادىپ، اونى جوبى پالامنتە اوىبىردى. (۱۵۰ مائىداتلىق مجلسى ۵۰ مائىداتا دوشوردى) اوز دوزدىرن كانىستىتوتسىياسىنى آياق آستىنا آلىپ، ۹۷ - نجى يىلدا گچىرىلمى پىرە زىدنتلىك ساپلاوينى

۲۰۰۱- نجى يىلا چىلى قايرا سويشوردى، اونگا- دا راضى بولمان، اوستونه يىنە بىر ۱۰ يىل قوشدى. يورتدا چىقىيان اھلى غازيت- ژورناللارى اوز كانترووللىغىنا گچىردى. نيازوف اوزى نىنگ «ملى قالقينىش» سىياسىتى اساسىندا توركىمىلر نىنگ مىلى مدنىتىنە اورغى بارىنى اوردى. علملار آكادىمىسىنى ياپىپ، پالىسىيا آكادىمىسىنى دۈرە تدى. اوپرا و بالىت تىناترى، توركىمىن فىلارمونىياسىنى ياپدى، اورتا مکتب ۹ يىلا ايندىرىلدى، اولاردا انگلىس دىلى ساپاغى ياتىرىلدى. توركىمىن دۈولتى نىنگ دوىيوى توتان قايعىسىز آتابايف دىر ندىراي آيتاكوف- يىنگ هىكللرىنى- دە چكىپ- چىداپ بىلمان، كول- پىكون اتىردى، كلى توركىمىن نىنگ باش تاجى بولان مىلى شاھىرىمىز مختومقولا- دا دىل يتىردى، قاراض اوزىندن باشغاچا اويلانىان اولى- دىرى نىنگ آغزىنى موملادى.

۱۹۹۵- نجى يىل نىنگ ۱۲- نجى ايبولنىدا/جولانىندا حالق نىنگ پاراھاتچىلىقلى يۈزىشى زور بىلن باسىلىپ ياتىرىلدى. «قاراچار شىنبە» آدىنى آلان شول واقعادا بىرناچە توركىمىن شىھىد ادىلىپ، انچمە سى اوزاق مەھلت نە بىن تورما باسىلدى. تورمە لردە شىبھە لى اولوملر نىنگ سانى آرتدى. اوزىنى عمرلىك پىرە زىدنت دىدىرن ساپارمىرات، مونىنگ بىلن چاكنىمان آدى نىنگ اونغونە ادىل روسلار و پارسلار نىنگ اىمپراطورلار نىنا آيدىلشى يالى «بىيك» سۈزىنى- دە قوشدىردى. اوزىنە وپالى لىق باراسىندا حالقى "اليم-آياغىم قورىسىن" دىين آنت اىچماگە مجبور اتدى. ايران، اوغانىستان و توركىيە يالى مسلمان يورتلاردان، دونىا توركىمىلر نىنگ گومانىتار بىرلىشىگى نىنگ ماصلاھاتىنا باران مىخمانلاردان چكىنمە دىك بولسا، بلكى- دە اوزىنى پىغمبر دىيىپ اىغلان اتدىركدى. البتە اول ۲۰۰۰- نجى يىل نىنگ دىكابرىندە گچىرىلن حالق ماصلاھاتىندا اگنىنە پىغمبر دونونىنى آتىپ، الينە آق حاصانى آلىپ، شول واقتدان پىغمبرلىگە دالاش ادىپ باشلاپدى، يۈنە ايشىنگ بىنلە قىن بولجاغىنى نيازوف دوشونماندى. ھىرنا اول سونگرا بو پالىندن قايتدى.

شنىلە لىك بىلن مختومقلى شاھىر اىتمىشلاين «آياق باش بولدى، باش آياق». بىزە ساپوز گرە ك دال- دە قاراشسىزلىق گرە ك دىينلر، "دۈنۈك" دىيدى، تورما باسىلدى، كىمىدىلىپ حورلاندى، ساپوزسىز ياشاپ بىلمە رىس دىينلر بولسا، قاراشسىزلىغىن گاتاسى، ىر شارىندا قى توركىمىلر نىنگ توركىمىن باشىسى بولوپ اوتوربردى.

نيازوف يىنگ داشارى سىياساتى:

توركىمىستان، حاضىر بوگونه چىلى مسكوا بىلن دىنگ درجە سىياسى و اقتصادى غاتاشىقلارى يولا قويوپ بىلمان گلىار. مونگا بىرناچە فاككتورى سىاپ ادىپ گۈركىزىپ بولار:

بىرىنجىدن مسكوا توركىمىستاندا اوز بىروكراتىك سىستىمىنى شنىلە بىر بىر اورناشدىرىپ دىر ولين اوندان سىيماق آنگىساتلىق بىلن باشاردانوق. توركىمىن تىكنوكراتلارى اورسىدىنگ علمى مركزلرىندە يتىشدىلر، توركىمىستاندا قورلان اھلى فابرىك- زاودالارىن گ

انجاملاری بولسا گۆنیدن- گۆنی مرکزە باغلاشديريليب قويولدى. حتى دميريولونگ- ده سونگى ماسكوا باريپ ديره لديلدى. نفت- گاز توربالارى متروپولا طاراپ چكىلدى. اوزينگ سوزينگ قيسغاسى توركمينيستان گۆزه گۆريليب، گۆرويلمه يان تارلار بيلن مسكوانينگ قازيغينا اوزكلندى.

اىكىنجيدن بولسا توركمينيستانينگ يرلشن جغرافياسى بو باغليليغا سباب بولوپ گليار. ياغنى توركمينيستانينگ اركين سوولارا و دونيا بازارلارينا آچيلماغا يولى يوق. همه زاتدان بترى- ده، ساويت دؤورينده توركمينيستان اوزباشينا داشارى دؤولتلىرى بيلن قاتناشيب- دا بيلمە ياردى، مسكواسيز يلك باشى قيميلداماياردى، اركين حركت اتمك اوغروندا گۆزه شده يوقدى. باشيني قالديرانينگ باشى آلينياردى.

قاراشسيزليغينا قاوشان توركمينيستان بيريادا اورسيده باغلى يوپلرني قوپاريپ بيلمى. مونى يوقارى درجه لى دؤولت چينونيكلىرى- ده/يولباشچيلارى- دا ايسلاپ دورانوقلار، ترسيه بردى محمدوف ينگ دؤورينده ينه- ده اورسيت ينگ رولى توركمينيستاندا گويچله نيپ باشلانا منگزه يار. شو ينلينگ (۲۰۰۷) ماي آيندا حازار ياقا شاغادامدا بولان ماصلاحتادا توركمينيستاندان ينه- ده كوپ مقداردا اورسيته گاز آقديرماق باراسينداقى ايللاشيغا قول چكىلدى. غاراض «اؤورنشن ياغيميز» دييب، روسچيليق منتاليتندن حالاص بولوپ بيلمائلرينگ سانى آز دال. مثال اوچين توركمن دىلى، تاريخى و مىلى مدنيتى اؤسدورمى، روس/كريل اليپ- بيسيى آريپ اوز بولوشلى لاتين حاطى قبول ادن نیازوف، حالقارا ماصلاحتالارا- آئيله- ده دؤرسون حتى يوردونگ ايجينده و توركيه دير قونگشى توركى دىللى جمهوريتلره باراندا، يا- دا اولارينگ يولباشچيلارى بيلن دوشوشاندا روسچا گپلاپ باشليار. بير ماحال پاكيسيستانينگ پره زيدنتى پرويز مشرف آشابادا گلنده نیازوف بيلن توركچه گپلدى، نیازوف بولسا اونگا روسچا جوغاپ بردى. اونسونگ اوندان گورلده آليپ بيله ايشلشيانلرينگ حالى اوز- اوزيندن بللى. بردى محمدوف- ده يانگى قولاييدا بيرلشن ملتير قوراماسى نينگ باش آسسامبلياسيندا روسچا داكلات اتدى. شونگا گورا باريپ ايكى عاصيردان قاوراق وقت بارى مركزى آسيادا ياييراپ گليان روس دىلى و مدنيتيني باسغييسيدان بيريادا آزاد بولماق آنگسات دال يالى بولوپ گؤرونيار. يونه مونگا قارامازدان بو دوغرودا برك گؤرشينگ گره كليديكى- ده اورتا چيقيار.

حاضير دونيانينگ اؤسن دؤولتلىرىده همه ايشلرى حكومتلى آليپ بارمان، حؤكومه دگيشلى بولمادىق قوراملار آليپ باريار. يونه توركمينيستاندا نیازوف يكه باشينا «روبين هود» بولاسى گليپ، حؤكومت- ينگ اوچ شاخاسيني- دا اوز اينده ساقلاپ گلدى. بير گؤرسنگ اول پره زيدنت حؤكمينده يرينه يتيريچى ايشلرينى آليپ باراردى، بير گؤرسنگ حاربى گويچلرينگ باش كامانديوشچيسى، قشون گنرالى اشگينه گيره ردى، بيرگون سود ايشيني آليپ بارياردى، بيرگون تاريخچى، ديلچى بولياردى، شاهيرچيليجا- دا باش قوشدى، آى قاراض شونينگ اليندن گلمه ديك ايش غالمادى!. اونسونگ باشغا آدملارينگ ياردامى

هم ماصلاحاتی گره ك بولوبام دورانوق، يۇنه نامە دىر بىر كىچىلىك بولاندا اول اييام باشغالارینگ اوستونه قىغىرىپ، اونى ايل ماسغاراسى ادياردى.

توركمىستانینگ داشارى ايشلر منىسترلىرى:

ساويت سايوزى دۇورى نىنگ سونگقى يىللاریندا، شوروى نىنگ عاراپ اميرلىكلرىنده ایلچىسى بولان مرحوم عبدی قولیف، ۹۰-۱۹۸۹- نجى يىلدا توركمىستانینگ داشارى ايشلر منىستری وظیفه سینه بلله ندی و ۱۹۹۳- نجى يىلینگ مارت آینا چنلى بو وظیفه ده خالدی. شول يىل نیازوف اونى وظیفه سیندن بوشاتدی. عبدی قولیف مسکوا گلیپ «توركمىستان فوندىنى» اساسلاندىردى و آپپازىسیا كرونینه باشتوتانلىق اتدی. نیازوف، انه سى ارمنى بولان بورىس اورازویچ شیخ مرادوفى توركمىستانینگ داشارى ايشلر منىستری ادیپ بلله دی. اول- دا اۆز وظیفه سینی ۲۰۰۰- نجى يىلینگ اورتالارینا چنلى دوام اتدیردى. سونگرا نیازوف اونى- دا وظیفه سیندن بوشادىپ، هیندیستانا ایلچى ادیپ ایپردى هم- ده حازار دنگزى مسنله سینده یوریتنه ایلچىسى ادیپ قويدى. بو گزك، شوتزاریادا/سویس- ده ایلچى بولوپ ایشله یان باتیر بردیف آشغابادا چاغیریلیپ، یوردینگ داشارى ايشلر منىستری ادیلیپ بلله ندی. نیازوف اونى- دا عرق حورلىق و عیال بازلیقدا عاییلاپ ۶ بولوپ بولمانقا وظیفه سیندن بوشاتدی، سونگرا ۲۵- نجى نوبارداقى واقعا(نیازوف ینگ جانینا قصد اتمآگه سینانشیق!) غاتناشاتلیقدا عاییلاپ تورما باسدیردی، بیرینه رشید مردوفى بلله دی. مردوف ینگ وظیفه سى بردى محمدوف ینگ دۇورینده اؤسدی، اول حاضیر کابینت منىسترلىرى نىنگ باشلیغى، پره زیدنت ینگ اورونباسارى.

توركمىستان دونیائىننگ دورلى دۇولتلىرىنده شول ساندا آلمان دا، فرانسىادا، بلژیک ده، بریتانیادا، سویس ده، شنیله- ده آمريکادا اۆز ایلچى خانالارینی آچدی. نیازوف، ۱۹۹۴- نجى يىلدا گلیپ- چیقیشى تورکیه لى بولان خلیل اوغورى، توركمىستانینگ آمريکاداقى ایلچىسى ادیپ بلله دی.

توركمىستان داشارى سیاساتیندا اساسانام اورسیت بیلن آلپ باریان سیاسى، اقتصادى و سۇودا قاتناشیغیندا ساویت دۇوریندن اونچاقلى دوپپلى پارخ- تاپاوتلى اوغوردان گیده نوق، یئنه اۇنگكى حمام اۇنگكى طاس.

ساویت سايوزى دارغاندان سونگ، بیزینگ سببیمیزده ۲۰- نجى عاصرینگ باشیندا گوپچلى دۇولتلىرىنگ آراسیندا بولان باسدشلیگی/ Great game یا- دا اولى اویونى غایتانان جانلاندى. اونونگ اولى طاراپلاری حاضیر، اورسیت، آمريکا، غالپیرسه ایران و تورکیه، اوینالیان میدان/ آبیکت بولسا اورتا آسیا شول سانانان توركمىستان و خزر بایلقلاریدیر.

تورکمنیستان - اورسیت قاتناشیغی: ساویت سایوزی دارغاندان سونگ دۇران اوتوریتته بوشلیغینی دولدورماق اوچین اورسیت گيجیگمان حرکتته گیریشدی و اوزینه وفالی بیروکراتلاریندان پنیدالانیپ، اوزالقی باغلیلیق یوی برکیتدی. حتی تورکمنیستانینگ طبیعی گازی آزان ساتین آلماعی و اوستوندن گجیان گاز توربالاریندان آلیان تاريفلارینی/ترانزیت بهاسینی آریتدیрмаغی- دا باشاردی. بیر ماحال اوزینی تانقیت ادن روس یولباشچیلارینا قاهرلانا نیازوف، مسکوا گازینگ آقدیریلمايانلیغینی جار ادیددی، یؤنه اول هرناچه اورسیتته گاز ساتیلمايار دیین هم بولسا نأرسمی ماغوماتلارا گؤرأ، اورسیتته گازینگ اکسپورتی هیچ ماحال کسيلمأندیر. «گازلارینی بیز آلماساق، تورکمنلر چأگه ایمه لی بولار» دیین اورسیدینگ گازپروم شرکتی نینگ شول واقتی باشلیغی ریم ویاخروف، تورکمنیستانا گلنده، پره زیدنت نیازوینگ اونگونه دیزا چؤکیپ، آیدان سوزیندن اوتونچ سورامالی بولوپدی. اورسیت، خزر دنگزی نینگ آشاغیندان چکلیپ، تورکمن گازی نینگ تورکییا آشیریلماغی و آمریکانینگ بیرلشن اشتاتلاری نینگ قولداو بریب گلیان ترانس- خزر پرایکتی نینگ عمله آشمان قالماغیندا بللی درجه ده رول اوینایار. نیازوف بولسا داشاری یورتلی شرکتلر پارا- پشکش برمه سه، اؤز شاخصی حاسابینا میلیونلارچا دلار یاتیریلماسا بو ایشینگ باشا بارماجاغینی گؤس- گؤنی آدیپ گلدی. آمریکا و اروپالی شرکتلر بولسا بو یورتدا ایش آلیپ بولماجاغینا گؤز یتریب، تورکمنیستانی ترک اتدیلر. خزر دنگزی نینگ استاتوسی بارادا نیازوف ادیل ایران بیلن بیر منگزش پازیسینی ایه لدی.

نیازوف، آشغاباتدا اوتوردان و گونده بیر گزک اؤز داشینا آیلانیا هیکلی یالی ۲۴ ساغادینگ دوامیندا آیلاملی سیاست آلیپ باردی. بیرگورسنگ اورسیدینگ، بیرگون بولسا ایرانینگ پازیسینینی قولدادی، قازاغیستانا یا- دا چینه بارسا اولارینگ طاراپیندا دوردی. آخر سونگی الیندن هیچ زات گلمان، «تورکمنیستان بی طاراپلیق سیاساتینی» آلیپ باریار دیپ، اوتوران یرینده اوتروبردی. یوردی دولی اوزنگه لیگه ایتردی.

اورسیدینگ حاری گویچلری قاراشسیزلیقدان ۸ ینل سونگرا یاغنی ۱۹۹۸- نجی ینلدا تورکمنیستانان چیقاریلدی. ۹۴- نجی ینلینگ ۲۷- نجی یانواریندا مسکواداقی مطوغات کانفرنسیاسیندا اورسیت فدراتسیاسی نینگ شول واقتی داشاری ایشلر منیستری آندری کوزیروف بولسا، اورسیت قشونی نینگ اوزالقی ساویت جمهوریتلرینده ساقلانجاقدیغینی مألیم اتدی (کیهان تهران ۲۷ یانوار ۹۴)

اورسیدینگ اوزالقی پره زیدنتی بوریس یلتسین تورکمنیستانا باراندا نیازوف اونگا بدو آطینگ یانی بیلن تورکمنیستانینگ پاسپورتینی بردی. شنیه لیك بیلن تروباشدان تورکمنیستان، روسلارا قوشا گراژدانلیق/ واطانداشلیق حقوقینی بردی. یؤنه بو- دا بنیه کی قاتناشیقلاردا بولیشی یالی بیر طاراپلاینددی، سبأبی مسکوا، تورکمن رایاتلارینا، قوشا گراژدانلیق حقوقینی اقرار اتمه دی. دینگه مسکوانینگ اوزینده نأچه مونگ تورکمنینگ یاشایاندیغی چاق ادیلیار. ۹۵- نجی ینلینگ اییونیندا/ ژونن ماسکوا باران نیازوف، یلتسینه

بیر تورکمن آطینی ساوغات بریپدیر، اشیدیشیمیزه گؤزاً سونگرا بو تخم آطی، ماسکوانینگ اته گینده بیر طبله خانادا آچلیقدان اولیپدیر.

تورکمنیستان- ایران قاتناشیغی: تورکمنیستان ساویت سوسیالیستیک رسپوبلیکاسی نینگ پره زیدنتی حوکمینده ساپارمیرات نیازوف ۹۱- نجی یئلینگ ۹- نجی اوکتیابرینده ۶۵ آدمدان عبارت دلیگاتسیا باشتوتانلیق ادیپ ۳ گونلیک رسمی ساپار بیلن ایرانا باردی، اول ایرانلی کاردشی هاشمی رفسنجانی بیلن دوشوشیپ، ساویت سایوزی نینگ کامونیستیک پارتیاسی نینگ بیرنجی سکره تارى میخاینل گارباچوف- ینگ یوزیته حاطینی رفسنجانا قاوشیریار. شوندا نیازوف ۲۶- نجی اوکتابردا رفرنوم گچیریلیپ، تورکمن حالقی نینگ قاراشسیزلیغا سس برجکدیگینی مألیم ادیپدیر. «قاراشسیزلیقدان سونگرا بیز دنگ حقوقلی ساویت سایوزیندا قالاریس دیپ من میخاینل گارباچوفی ایناندریدیم» دیپ تورکمنیستانینگ پره زیدنتی تهراندا مألیم ادیپدیر (کیهان تهران ۹ اکتبر ۹۱ شماره ۱۴۳۰۳) ایران، تورکمنیستانینگ قاراشسیزلیغینی یکی آی سونگرا یاغنی دکابرینگ ۲۵- ینه رسمی تایدان اقرار اتدی (کیهان تهران قازیاتی شماره ۱۴۳۶۹ / ۲۵ دسامبر ساتی). ایرانینگ داشاری ایشلر مینیستری نینگ آسیا و اروپا بؤلومی بویونچا مینیسرینگ ارونباساری محمود واعظی نینگ ۹۱- نجی یئلینگ ۲۸- نجی دکابردا آشغابادا ساپاری وقتیندا، ایران ایلکینجی گزه ك اوز ایلچی حاناسینی آچدی.

۱۹۹۱- نجی یئلینگ ۶- نجی دکابریندا ایرانینگ شول وقتقی داشاری ایشلر مینیستری ولایتی آشغابادا باردی.

تورکمنیستان بیلن ایران آراسیندا «اینچه برون» ینگ «پل» دیین یریندن گچلگه نوقادی آچیلدی. (۱۷- نجی یانوار ۱۹۹۲- نجی یئل)

۱۹۹۲- نجی یئلینگ ۵- نجی مارتیندا لندن ده چاپ بولیان "کیهان" قازیاتی، "ساندی تایمز قازیت" ینگ ژورنالیستی حسین کوکان- ینگ آشغاباتدان برن ماغلوماتینی نشر اتدی. ماقالا، **تورکمنیستانینگ باش روحانیسی حضرتقلی حائف- ینگ سوزلرینه سالغیلانیپ:** «ایران اسلام جمهوریتی بیزینگ دوغانیمیز دال، اول بیزینگ اوشوشیمیزه بؤوت بولیار» دیین سوزباشی بیلن یرلشدیریلیپدیر. ماقالانینگ دوامیندا تورکمنیستانینگ رسمیلى شول ساندان داشاری ایشلر مینیستری عبدی قولیف- ینگ سوزلرینه سالغیلانیپ، ۷۰ یئللاپ کامونیزیم ایدنولوگیاسیندان سونگرا اسلام ایدنولوگیاسی نینگ قبول ادیپ بولماجاقدیغی یازیلیپدیر. ماقالادا شونینگ یانی- دا اسلامچی فوندمنتالیسیم دوشونجانینگ اورتا آسیا یایرماغینا آادا بیلدیریلیپدیر.

۹۲- نجی یئلینگ ۲۹- نجی مارت سانیندا نیازونینگ سوزلرینه سالغیلانیپ، «بیز ایرانی اوزومیزینگ همیشه لیک دوغانیمیز حاسب ادیاریس» دیین اولی سوزلر بیلن ایران قازیاتلاری چاپدان چیقیدیر. شول یئلینگ ۵- نجی مایندا ایران اوزی نینگ مدنیت اویونی، سونگرا اسلامی کتابلاری نشر ادیان «الهدی» ادلی کتاب ماغازینی آشغاباتدا آچدی. شول

ینلینگ ۹ - نجی مایندا ایرانینگ پره زیدنتی رفسنجانی آشغابادا باردی. ۸ - نجی ایولدا/جولای آشغابات - ماشات آرالیغیندا یولاغچی قاتنادیان اوتوبوس ایشه باشلادی و ۲۲ - نجی ایولدا ایکنجی گزه ک تهران - آشغابات آراسیندا یولاغچی اوچاری قاتناپ باشلادی. تورکمنیستان، ایران اسلام جمهوریتینه ایکنجی ایلچیسى ادیلیپ ۲۵ - نجی اییولدا آتا چاریف ایبریلدی.

فرانس پرس حابار آگنتلیگی ۹۳ - نجی ینلینگ ۵ - نجی مارتیندا ماسکوادان برن ماغوماتینا لاینلیقدا، تورکمنیستان علیملار اکادمیاسی نینگ آکادمیگی آقاجان بابایف "ایزوستیا" قازیتنه برن اینترویوسندا، اورسیدینگ، ایرانا سالیپ برجک یادرو راکتورینه اوزلری نینگ قارشیدیقلا رینی مألیم ادیپدیر. عالیمنگ فکرچه بو مرکز قورلان یاغدا اینندا، خزر دنگزی نینگ سووی آرتپ، کوپ سانلی یر ایرانمالارا آلیپ گلجکمیش. «**تورکمنلر ایراندا سالینجا قیادرو مرکزینه قارشى**» دییپ اولی حاریلار بیلن لندن ده چاپ بولیان کیهان قازیاتى اوزی نینگ ۱۸ - نجی مارت سانیندا یازدی.

تورکمنیستان، ایرانا یاقینلاشدیقچا، اسلامى ایدنولوگیدان پایینی - دا آلیاردی. ایران مطبوغاتی، تورکمنیستاندا پارس دیلی، قران اوردیان کورسلارینی و ایرانینگ دینی مکانلارینا موغتینا قویان تورستیک ساپارلارینا تورکمنینگ تاپیلیانیدیغیندا دونونینا سیغما یاردی. آیری طاراپدان، تورکمنیستان بیلن آراچاکده یاشایان تورکمنلرینگ آشغابادینگ تله ویدنیاسینی توماشا اتماگه ناگیله لیک بیلدیر یاردی. بو بارادا هرگون دیین یالی ایران قازیاتلاریندا ماغومات چاپ بولیار.

اما ایران بیلن تورکمنیستانینگ دیپلوماتیک قاتناشیغیندا، تورکمنینگ دوردپل Dordepel آطی نینگ ایران پره زیدنتی رفسنجانی اوز آرقاسیندا یره زینگماغی اوزریش نوقاط دیینن یالی حاساپلاندى. ایرانینگ شول وقتقی پره زیدنتی علی اکبر هاشمی رفسنجانی تورکمنیستانینگ قاراشسوزلیغی نینگ ۲ - نجی ینل دؤنومی مناسیبتلی ۹۳ - نجی ینلینگ ۲۷ - نجی اکتیابرینده آشغابادا باراندا، نیازوف اونگا مشهور تورکمن آطینی ساوغات بریپدیر. آطا مونمگی هووس ادن ملا رفسنجانی، دوردپه لینگ اوزنگه سینه باسار - باسماز، جانوار بی اینجالیق بولوب باشلاپدیر، هورا - کوشه بیلن ساقلانیپ بیلمه دیک آط گۆیه آرقاسینداقی نینگ کیمدیگینی آنگیپ، رفسنجانی گویلان یره چالیپدیر. اونونگ سله سی بیر یره دونی بیر یره یاتیر دییار، یونه شول پورساتدا آلنان صورت ینگ، هم ایران هم - ده تورکمنیستان قازیاتلاریندا چاپ ادیلمگینه روغصات بریلمآندیر. شول گونلر من - ده تورکمنیستانا باریپدیم. گنگ قالان بیر زادیمی آدیپ بره بین. رفسنجانی، ماری نینگ توره گینه اوز آدی داقیلان بیر اوبا باراندا بیر بلوچ اومزیپ، ایران پره زیدنتی نینگ یانینا باریپ، «من ۷۰ ینلاپ تورکمنیستاندا یاشایارین، یونه اوزومی بو گون ایرانلی دویبارین» دییپ، تله کامرا بورنینی گۆرکزدی.

۱۹۹۴ - نجی ینلینگ ۳ - نجی یانواریندا نیازوف ایرانا باردی. اول اوزالی بیلن اسلام جمهوریتینگ دویبونی توتان آیت الله خمینی نینگ مازارینی زیارت ادیپ، اونگا دسته گل

قویدی. گنگ طارابی، ایرانینگ رسمیلری تورکیبا باراندا آتاتورکونگ مزارینا بارمایالار، شونگا گوراً تورک رسمیلری- ده خمینی نینگ مزارینا بارانوقلار. نیازونگ شول ساپاریندا تهراندا «آق آویلی» آدینداقی کوچه، «تورکمنیستان» دیین آدا اویتگه دیلدی و نیازوف، تهرانینگ حورماتلی گراژدانلیغینا قبول ادیلدی.

آتا چاریفدان سونگرا تورکمنیستانینگ تهرانا ایلچی ادیپ ایبرنی آمانگلدی بایرامف، ایران مطبوغاتینا برن اینترویوسیندا، آشغابادینگ، ایرانینگ صناعات بویونچا تکنولوگیاسینا ماتأچدیگینی آیدیدیر. تورکمنیستان، استیودنترینگ یانی بیلن تورکمنصرانینگ دینی مدرسه لرینده تعلیم آماغا تورکمنیستانلی طالبیلارینگ گلمه گینه. ده روغصات بریار. آشغاباتدا قرانی اونگات اوقاماق بویونچا یاریشینگ گچیریلندیگینی ایران قازیاتلاری بویسانچ بیلن حابار بریار.

۱۹۹۴- نجی یئلینگ ۱۶- نجی آپریلینده ایندی تورکمناشی دیبلیان **نیازوف، تورکم پارلامنتینده ادن چیقیشیندا: «گونباتار دؤولتتری بیزه قیسیش گورگزیار، یونه ایران آق یوره گی بیلن بیزه کمک ادیار»** دیدی. ایرانینگ مطبوغاتیندا کامأحال نیازوف- ینگ آدینی پارسچالاشدیران گورنیشده یاغنی **نیاززاده** دیپ چاپ اتدیلر.

۹۴- نجی یئلینگ اوکتیابریندا، آشغاباتدا ایرانینگ مدنیت گونلری آچیلیار. شوندا آزادی آدینداقی دیلر اینیستیتوتیندا پارس دیلی کورسی نینگ یولا قویولاندیغی مألیم ادیلدی. یونه گنگ طارابی شو گچن ۱۶ یئلینگ دوامیندا شنیله آیدیلیپ- دیلمگینه قارامازدان، تورکمنیستان طارابی، تورکمنلرینگ اوتوریان یرینده حتی قازیاتینی ساتووا خودورلمآگه کیوسک آماغی- دا باشارمان گلیار.

ایران تله ویدنیاسی، ۱۹۹۷- نجی یئلدا «اسلام اولکه لری» آدلی تله گپله شیگینده، تورکمنیستان، قدیمی ایران یوردی، ایندی اول حاقیقی ایه لرینه یعنی اوزلرینه قایدیپ گلملی دینن فکر اؤنگه سوردی. بو فکری ایرانلی "یازیجیلاری" و کابیر سیاستچیلاری ماحال- ماحال آرا آتیارلار. یونه تورکم طارابی بولارا جوغاب برمان گلیار. ترسینه، تورکمنیستاندا، پارسلارینگ آیدیشی یالی ماری، "مرو" بولدی، شنیله - ده استیودنت سوزی "طالب"، هم- ده "حاکم"، "اطراپ" و شونگا منگزش بولار بولماز ترمنیلر تورکم سوزینه گیزیلیدی.

تورکمنیستانینگ پره زیدنتی اوز طبیعی گازینی ایرانا اکسپورت اتمک مسئله سینی ماصلاحاتلاشماق اوچین، ۹۴- نجی یئلینگ ۲۳- نجی اگوستیندا تهرانا باریار. شوندا تورکم الکتریک انرگیاسی نینگ ایرانا ساتیلماغی و ماشات- ساراغیت- تجن دمیر یولی نینگ یولا قویولماغی باراسیندا فکر آشیلیر. تورکمنیستانینگ شول واقتی الکتریک انرگیا منیستری صفرمراد نوریف ینگ، تورکمنصرانینگ آق قالا شهرینه باراندیغینی مطبوغات حابار بردی. ۱۹۹۶- نجی یئلینگ ۱۶- نجی ایولیندا، **نیازونگ ۱۴ گزه ک ایرانا باراندیغینی** دورلی قازیاتلار یازدیلار. ۹۷- نجی یئلینگ اگوست آیندا ادن چیقیشیندا، گلجک

يئلدان باشلاپ، توركمنيستانينگ يئلدا ۹ ميلياردا كوبامتر گازيني ايرانا اكسپورت اتجكديگيني نيازوف آيتدى.

۹۸- نجى يئلدان بو يانا توركمنيستان- ايران قاتناشيقلاريندا، اونيق- اوشاق سوودا ايشلرى نينگ يانى بيلن خزر دنگزى نينگ استاتوسيني كسگيتلمگى- ده اساسى اورن آلدى. ماشات- ساراغيت- تجن دميريولى نينگ دابارلى آچيليشى، توركمنيستان مجليسى نينگ شول واقىقى باشتوتانى صحت مرادوف- ينگ ايرانا ساپاريندان باشغا اونچاقلى اوسوش گوزه ايلمدى. يونه مونگا قارامازدان ايرانينگ آشغابادا ايبيرن ايلچيسى سيدابراهيم درازگيسو، پارس مدنيتى نينگ توركمنيستاندا ياپراماغى اوچين هرحيل چاره لرى گوزياردى. اول حتى اوزينه مدنيت ايشلرى بويونچا گنگشچى اديپ، ايكي سانى ايرانلى توركمنى- ده ايشه آلدى. حاجاندا توركمنيستانلى باغشيلار توپارى يا- دا تئاترچيلارى ايرانا بارانلاريندا، اولارا توركمنلر ينگ آراسيندا چيقيش اتمآگه اورآن سه يرك روغصات بربيلار، ايرانلار بولسا، توركمنيستاندا مدنى حركتلىرى اركين آليپ باريلار. توركمنيستانينگ، توركمنصحرادا كونسولحاناسى- ده يوق، اول پارس اوتروملى شاهلرده آچيلدى.

توركمنيستان- توركيه قاتناشيغى: اولى اويونينگ بير اويونجيسى بولان توركيه، توركمنيستان قاراشسيزليغيني جار ادن بادينا اونى رسمى تايدان اقرار اتدى. آنكارا قاراشسيزليغينا قاوشان اورتا آسياداقى توركى جمهوريتلرى بيلن قاتناشيقلاريني حاص اوسدورجكديگيني آديپ، بو دوغوردا آكتيو حركت اديپ، شول باشدا، بو دوولتلرده اوز ايلچى خانالاريني آچدى. توركييائينگ بو حركتلىرى، ايراندير، اورسنيده ياقماياردى. بنيله حركتلىرى، پان توركيزيم ديليپ حاصيتلنديريلياردى. مثال اوچين تهراندا چاپ بوليان كيهان قازياتى اوزى نينگ ۱۹۹۱- نجى يئلينگ ۱۳- نجى اوكتيابر سانيندا، حسين ضيايى ديين بيرسى نينگ سياسى آناليتيك ماقالاسيني چاپ اديپدير. اوندا شنيله دييليار: «توركلر، اوزالقى تورك ايمپريائينگ ديكلديلمگى اوغوروندا آلادا اديارلر، اولار ديل، تاريخ و مدنى منگزشليكلىرى اساسيندا بو جمهوريتلرده گون ساينن اوز تاثيرلريني آرتديريلار. اولارينگ يانى بيلن آمريكانينگ بيرلشن اشتاتلارى و اسراينل- ده رگيونه گليپ باشلاديلار، بو بولسا ايران اسلام جمهوريتى نينگ پنيداسينا بولماز.» ديپ بو ايرانلى بلأپدير.

توركيه جمهوريتى نينگ قورلشى نينگ ۶۸- نجى يئل دونومى، اورتا آسيا و آذربيجانينگ ليدرلرى نينگ قاتناشماغيندا آنكارادا اولى دابارا بيلن قوتلاندى. سونگرا شول يئلينگ ۲- نجى دكابرينده توركمنيستانينگ پره زيدنتى، توركييائينگ پره زيدنتى تورگوت اوزال- ينگ رسمى چاغيريشى بيلن آنكارا باردى. توركمن پره زيدنتى اوز يانى بيلن ۳ ياشار "ملكه" آديندا بير آطى التيب، اونى اوزالا ساوغات بردى. نيازوف، توركيائينگ ازميز شاهرى نينگ حاكيمي توتلو التاش بيلن دوشوشاندا: «**اگرده توركيه داكى توركمنلر منيله تين توركمنيستانا گوجيب بارجاج بولسالار، بيز اولارى قبول ادريس**» ديپدير.

تورکييانىنگ "مىللىت" قازياتى اوزوى نىنگ ۲- نجى مارت سانىدا تورکيه- تورکمنىستان قاتناشيغى باراسىندا شنىله ماغومات برىپىدىر: « داشارى ايشلر مىنىستىرىمىز حکمت چتىن و يانىندا توپار، قاراشسىزلىغىنا قاوشان توركى جمهورىتلرینه ساپارى نىنگ دوامىندا تورکمنىستانا باردى. توپار، تورکمنىستاندا دىل و ماغاريف پوداغىندا حىدماتداشلىق اتمک باراسىندا پروتکولا قول قويدى. تورکييانىنگ ماغاريف مىنىستىرى کۆکسال توپتان، داشارى ايشلر مىنىستىرى چتىن و تورکمنىستانىنگ پره زىدنتى نيازوف- ىنگ قاتناشماغىندا گچىرىلن مطبوعات كانفرنسىدا، چتىن، تورکييانىنگ تورکمنىستانا برىجک يارداملارى نىنگ قارشىلىغىنا ماتاچ دالدىکلرینی و بو ايشده آنکارانىنگ جوغابکأرچىلىک دوىياندىغىنى آيدىپىدىر. تورکمنىستانىنگ شول واقىقى ماغاريف مىنىستىرى نورى بايرام صحت اوف، تورکمنىستانىنگ قولایدا لاتىن الیب- بىسىنه گچىلجکدىگىنى مألیم اتدى- دىپى مىللىت قازياتى يازىپىدىر.

تورکييانىنگ تورکمنىستانداقلى ایلکىنجى ایلچىسى سلجوق اىنجه سوو، اوز دؤولتى نىنگ آشغابادا لاتىن الیب- بىسى اساسلى بىر چاپحانا ساوغات برىدىگىنى بىلدىرىپىدىر.

۱۹۹۲- نجى ىنلىنگ مارت آیى نىنگ ۳- نده تورکييانىنگ شول واقىقى باش وزىرى سلیمان دمىرل، مرکزى آسيا دؤولتلره ساپارى نىنگ چىغرىندا تورکمنىستانا بارىار و تورکمن گازی نىنگ تورکييانىنگ اوستى بىلن گونباتارا اکسپورتى دوغروسىندا نيازوف بىلن ماصلاحات ادیار، ادیل شول گونلر ايرانىنگ پره زىدنتى رفسنجانى- دا آشغابادا بارىار.

تورکيه- تورکمنىستان قاتناشيغىنى اوسدورمک اوغروندا ۹۲- نجى ىنلىنگ مای آىندا استانبولدا «تورکيه- تورکمنىستان» حىدماتداشلىق و ایش بىرلىک آدىندا بىر جمعیت اساسلانىار. شول ىنلىنگ سىنتابرىندا ۱۲ مونگ سانى تورکمنىستانلى اوغلانلار، يوقارى اوقوو آماق اوچىن تورکيا اىبرىلىپىدىر. تورکمنىستانىنگ تله وىدىياسى، بو باردا شنىله ماغومات برىپىدىر: قولایدا تورکمنىستانىنگ ماغاريف مىنىستىرى آنکارا ادن ساپارىندا، تورکمنلرنگ تورکيه ده يوقارى اوقوو آماقلارى اوچىن بىر اىلالاشىغا قول قويدى، شوندا استىودنتلر ۳ ىنل مهلتى بىلن تورکيا اىبرىلىار» دىدى.

۹۴- نجى ىندا تورکمنىستانىنگ قاراشسىزلىق بايرامچىلىغىندا ايرانىنگ، تورکييانىنگ، پاکىستانىنگ و آذربىجانىنگ لىدرلرى آشغابادا گلىپ، اقصادى و سىياسى قاتناشىقلارنىنگ اوسدورىلمگى اوغروندا قى باسدشىکلى اوىونلارنى دوام اتدىرىارلر.

تورکييانىنگ شول واقىقى پرىمر مىنىستىرى خانم تانسو چىلر مرکزى آسيا دؤولتلرى نىنگ ساپارىندا ۹۵- نجى ىنلىنگ ۲۰- نجى آگوستىندا آشغابادا بارىار. اونونگ مونىپ باران اوچارى تکنىكى سبأدن اوچوشونى دوام اتدىرىپ بىلمأنسونگ، تورکمنباشى اوز حصوصى اوچارىنى تانسو چىلر و اونونگ يانىندا توپارىنا برىار. تورکييانىنگ "حرىت" قازياتى ۲۱- نجى آگوست سانىدا «چىلرده اوچان سارای اىسله دى» سوزباشلى ماغوماتىندا تورکمنباشى نىنگ بونىنگ ۷۵۷ تىپلى اوچارى باراسىندا شنىله يازىپىدىر: ۲۰۰- دن قاوراق

آدمى داشاپ بېلبان بو اوچارينگ گىنگ زالى، بانىوسى/حمامى بار، قىسغا سوز بىلن آيستا ق اوچان كوشك» دىيار.

توركى دىللى دؤولترىنگ ماصلاحاتى هر يىلدا بىر دؤولتده گچيرىلىپ، اوندا مدنيت و دىل اوغروندا بىرك- بىرك بىلن حىذماتداشلىق و توركى حالقلارنى بىر- بىرىنه ياقىنلاشديرماق دوغروسىندا ماصلاحات ادىليار. توركى دىللى دؤولترىنگ ايلكىنجى ماصلاحاتى ۱۹۹۲- نجى يىلدا آنكاردا، ۹۴- نجى يىلدا استانبولدا، ۹۵- نجى يىلدا آگوستىندا ماصلاحاتىنگ ۳- نجىسى بىشككده، ۹۶- نجى يىلدا داشكئتده گچيرىلدى و اول سونگقى كزك ۲۰۰۱- نجى يىلدا آپرلىندا استانبولدا گچيرىلدى، شوندا اورتا آسىا دؤولت باشتوتانلار شول ساندان نيازوف روس دىللىده چىقىش اتدىلر. **دىنگه آذربىجانىنگ لىدرى حيدر علف اوز انه دىللىده گپله دى.**

۱۹۹۵- نجى يىلدا دؤولته و يا- دا هىچ بىر سىياسى توپارا دگىشلى بولمادىق، «توركىه- توركىستان دوستلوق جمعيتى» طاراپىندان «بىرلشش توركىستان» آدىلى بروشوراجىق نشىر ادىلدى. اوندا توركىستان توپراغى نىنگ اورسىت بىلن ايران آراسىندا بولنىدىكى و آراچاگىنگ ايكى ياتىندا ياشايان توركىستان بىر كؤكدنىگى نىغئاليدىر. ايران قازياتلارى مونى آلىپ كؤتريپ: «توركىه، ايرانداقى سپراتىستىك توپارالارا حمايت برىار» دىيپ يازدىلار. ۳ مونگ يىل موندان اوزال حاضىركى توركىستان توپراغى نىنگ ايرانىنگى دىغىنى بو ايرانلى قازيات اؤنگه سوردى (كپهان هوايى ۱۳ دسامبر ۹۵/ شماره ۱۱۶۰) توركىه، قاراشسىزلىغىنگ باشلانغىچ يىللارنىدا توركىستاندا اولى مۆچبرده كرديت ممكىنچىلىگىنى دؤره تدى. شول اساسدا توركىستانىنگ ايشه ورت توپارلارى توركىستاندا دوپىلى مايا ياتىرماغا، تازه فابرىك- زاولدارى قوراماغا گىرىشىلر. شخسى باهبيدىنىنگ ايزىندا سىرمنشىپ يورن توركىه لى سوودىگارلر، نيازوف- يىنگ يوشاق دامارنى تاپىپ، اؤگىنى آشا حالايان پره زيدنت- يىنگ يانينا بارها ياقىنلاشياردىلار. توركىه لى بىزنسمنلرى، شول ساندان احمد چالىق نيازوف- يىنگ يوز كىشىنى آلتىندان قويدورىپ، اونگا سوغات بردىلر، يىنه- ده هر حىل سرپايىلار ياپىپ، توركىستاندا اركىن قازاغا آيلاندىلار. **اوزلرىنى تورك دىيان توركىه لى سوودىگارلر، سونگاباقا اوزلرىنى تكه تيره سىندن هم دىيدىلر.** البته ايرانلىلار يا- دا روسلار بىلن دنگشديرىلنده، توركلر، توركىستاندا انچمه كارخانالارى قوردولار. اولارىنگ سانى آغزاردان كؤپ. يونه سوودىگار، سوودىگار بوليار. اولار اوچىن شخسى باهبيت بىرىنجى اوروندا دوريار. قالىبرسه ايشچى دىيپ اوزلرى بىلن توكيه دن توركىستاندا كئىر آدملارنىنگ آراسىندا توىسى بوزوقلار- دا تاپىلاردى. حالقىنگ مادمى دورموشى نىنگ پىسلىگى ضرارلى، كآ حالاتلاردا نامىسه دگمك يالى اربت گوررىنگلر- ده ياپراپ اوغرادى. البته هىچ كىمى زورلاپ بىر ايشه مجبور ادىپ بولماز، يونه پره زيدنت نيازوف- يىنگ رزىمىنده حالق گداى گونه دوشن سونگ، يورتدا جلبچىلىك يالى ايشلر يونگ بولما بىلسه بولماسىن. بو ايشىنگ اؤنگونى آلماق اوچىن بىرىنجى نوباتدا توركىستان لىدرى، داشاردان كئىر بىلبان آدملارنىنگ سانىنى چاكندىرىپ، كؤپلنچ توركىستانلار ايش تاپىلماغا

ممكىچىلىك دۇرتملى، ايكىنجىدىن كىتىرىلىيان آدمىلار، ياغشى كىتىرول ادىلمى، توركىمىستاندا نۇمە بول، يۇرىتە قوللوقدا ايشلە ياتلر بول.

توركىمىستان- آوغانىستان قاتناشىغى: شوروى نىنگ قىزىل قشونى آوغانىستانا هجوم ائدە، اورتا آسيا شول ساندان توركىمىستاندان يوزلرچە عىسكر قوربان بولدى، انچمە سى مايىپ- موعرىپ قالدى. خالقىنگ آراسىندا «آفگانىسكى» دىين ترمىن دۇرە دى، ياغنى آوغانىستانداقى اورشا قاتناشانلارا بىئىلە آد بىرىلدى. ۹۲- نجى يىلدا نجىب الله نىنگ رژىمى آغدارىلىپ بىرنە مسلمان مجاهدلار گچندە، ۱۹۷۸- نجى يىلدا بۇرى دوام ادىپ گلىان اورشىنگ سونگون چىقىلار دىلىپ آرزو ادىلدى، يۇنە اول خام خىيال بولدى. بو گزك مجاهدلار اۆز-آرا اورشا باشلادىلار. سونگوندا دعوانى قازانان آشا دىندارلار دىلىپ تانلىيان طالب توپارى بولدى. آوغانىستان يىنە- دە قانلى اورشونگ گىردابىنە غرق بولدى. يورتدا پاراھاتچىلىغى اورناشدىرماق اوغرونداقى تقلالارىنگ حاطارىنا نىازوف- دا قاتناشدى. اول بىرنۇچە گزك مجاهد لىدرلرى اۆز يانىنا چاغرىپ، اولارى ياراشدىرماغا سىناشدى، يۇرىتە ايلچىسىنى اولارىنگ اوستونە اىبرىدى، آشغاباتدا خالقارا درجە سىندە ماصلاھات گچىردى. يۇنە آوغانىستانىنگ قانلى ياراسىنى بجرمك آنگساتلىق بىلن باشاردانوق، آىرى ياندان نىت- نىنگ بىلن قىلمىشىنگ بىر بولماسا كىم سوزىنگە اىنانار. پرە زىدنت نىازوف بىر طاراپدان اۆز دۇولتىنى بى طاراپ دىىپ جار ائدىرىار، آىرى ياندان طالب رژىمى بىلن سىياسى و اقتصادى قاتناشىقلارى يولار قویبار. شونگا گۇرا نىازوف- نىنگ آوغانىستان بويونچا دىپلوماسىياسى شاوسىز بولوپ چىقدى.

نىازوف و داشارى يورتلاردا ياشايان توركىمنلر

۱۹۵۸- نجى يىلنىنگ ۸- نجى دىكابرىندە توركىمىستانىنگ داشارى ايشلر مىنىستىرلىگى نىنگ يانىندا «داشارى يورتلار بىلن دوستلىقلى و مدنى آراقاتناشىقلار جمعىتى دۇرە دىلىپدى. سونگرا قىسغالدىلىپ «دوستلىق جمعىتى» دىين بو ادارا، توركىمىستاندان داشاردا ياشايان توركىمنلر بىلن حاط قاتناشىغىنى يولا قویوپ، اولارا قازىيات- ژورنال و توركىمىستانىنگ دورموشىنا دگىشلى ماترىاللارنى اىبرىاردى. ۱۹۸۷- نجى يىللاردا آشغابات رادىوسىندا داشارى يورتلاردا ياشايان توركىمنلر «مىنىنگ واطانىم» آدلى رادىو گپلە شىك افىرە بىرىلىپ باشلاندى.

۱۹۹۱- نجى يىلدا، قاراشسىزلىغىنگ جار ادىلمىگىندن بىرنۇچە آى سونگرا توركىمىستاندا «دۇنيا توركىمنلرى نىنگ گومانىتار بىرلە شىگى» دۇرە دىلدى. ۹۲- نجى يىلنىنگ ماى آىنىندا ماغىتمغولى شاھىرىنگ پاىىزىيا/غوشغى بايرامچىلىغى گونلرى اىغلان ادىلندە، گومانىتارىنگ- دە ۱- نجى قورولتايى گچىرىلدى. بىرلىشىگىنگ باشلىغىنا توركىمىستانىنگ پرە زىدنتى نىازوف بللە ندى (شول ماصلاھاتدا **اكادمىك آقاجان بابايف، نىازوف نىنگ باش**

بولماغىنى سسە قويۇپدى، ۲۰۰۷-نجى يىلىنىڭ ۲۴-نجى اكتوبرىدا بولسا آناقۇربان
آشېروف، بردى محمدوف يىڭ بو قوراما باش بولاندىغىنى چار اتدى) اورونباسارلىغىنا
بولسا ايران، آوغانىستان، تۈركىيە و قاراغالباغىستاندان باران توركمىنلردن بللە ندى.
ادىل شول گونلر آزات يورۇپا/ آراتلىق رادىوسى نىڭ توركمىن قوللۇغى بىلن
صحبەتلىكە نىيازوف، ساويت دۇورىندە يوردى ترك ادىپ گىدنلرە، دولانىپ گلماگە ايسلگ
بىلدىرن ياغدايندا اولارا، ير- يورت بىرلىككىدىگىنى آيدىپدى.

«توركمىستان بىرلشەن ملتەر قوراماسى نىڭ حاضارىنا قبول ادىندە، مىلې بايداغىمىز،
بىلە كى قاراشسىز دۇولتلىرىڭ حاضارىندا آل- آسماندا پاسدىراپ دوراندا، مىلې پولومىز
چىقاند، توركمىن دىلىنە دۇولت دىلى حوققى بىرىندە بگنجىمىزدن دونومىزا سىغمادىق، ايكى
بولمادىق» دىيىپ ايرانىڭ و آوغانىڭ چاگىندە ياشايان توركمىنلر آيتدى. اوزال پارسلارنىڭ
يانىندا اگنىمىزى قىسىپ يۇرە يان بولساق، ايندى اولار: «هانها سىزىڭ پرە زىدنتىگىز»
دىيىپ، بىزىڭ- دە آرقامىزىڭ باردىغىنا گۆز يتىردىلر- دىيىپ اولار بويساتىپ گوررونك
برىدلر. «نىيازوف توركمىنلر گلبار- دىين گوررىڭ ييراندا آدملا ربارىپ كلالە بىلن
كوممت قاويز آراسىندا تاقىمىن ۶۰- ۵۰ كىلومىتر حاضارا دوردىلار. نىيازوف كوممت
قاويزىڭ مناراسى نىڭ/ دىنگى نىڭ اوستونە چىقىپ، توركمىنلرنىڭ ياشولى لارى بىلن
دوشوشدى. سونگرا مختومقلى گونلرىندە پرە زىدنت نىيازوف آق توقايا گلندە بويساتماق
بويساتاردىق» دىيىپ، توركمىنلرالى قوربان آيتدى. «يۇنە نأدرسىڭ اىزى بولمادى- دا».
«او نامە دىيىپ؟» سورامىزدا. اول دمىنى دورسأپ: «بىرىنجىدن توركمىنلرالى او قوولارىنى
دوام اتدىرچكلرىڭ هر سىندن مونگلاپ- مونگلاپ دولار برمگىنى شرط ادىپ قويدولار.
اىكىنجىدن، ايرانلىلر توركمىنلرالى پارسل دىل مكدىبىنى آچيان بىر و اقتىندا بىز-
توركمىنلرالى بىلە ادىپ، توركمىنلرالى توركمىن دىل مكدىبىنى يولا قويا دىيىپ طماع
اتدىك، يۇنە بو آرزومىزدا پوچا چىقدى. اوچونجىدن، آرقاينن توركمىنلرالى باريپ
كلمگىمىزىڭ اۇنگى آلنىپ وىزا رۇمى گىرىزىلدى. اينها سونگقىسىنى- دا اشدنسىڭىز،
كىم- دە كىم توركمىنلرالى قىز بىلن دورموش قورچاق بولسا توركمىنلرالى نىڭ دۇولت
بانكىنا ۵۰ مونگ دلار برملى دىيىپ» اول بنده زارىنلادى.

ايران حكومتىنە قارشى دورىپ، اوز ياشايان توركمىنلرالى سىنە اوتونوم حوققىنى
قازاندىرماق يولوندا گۆرە شىپ، سونگرا تهرانىڭ قشون سورمگى نتيجه سىندە
توركمىنلرالى سىغان توركمىنلرالى نىيازوف سىياسى بوسغون حوكمىندە اقرار اتمدى، اولار نه
گراژدانلىق/ واطانداشلىق حوققىنى بردى نه- دە يورتدان چىقىپ ۳- نجي بىر دۇولتە
سىغىنماغا مكىنچىلىك دۇرتدى. اولار ادىل زنداندا ياشايان يالى ياشادىلار. اولار
پاسپورتدان- آ مونگ بىزار، جانلارى نىڭ حاوپسوزلىغى اوپچىن ادىلسە راضى بولدولار.
توركمىنلرالى سىغان ايرانلى توركمىنلرالى آراسىندا گۆرنوكلى سىياسى و دىنى لىدر ولى ماد

آخون ارزانشىنگ جانينا ايكي گزه ك قصد ادلدى. يۇنه توركمن حكومتى تروريستى تاپماغا
آلادا- دا اتمه دى.

توركمنىستانىنگ اساسى قانونى نىنگ ۸- نجى ماده سىنده شنىله دىليار: " داشارى يورت
واطانداشلارينا يا- دا واطانداشلىغى بولمادىق آدمالارا، اگر قانوندا باشغا حىلى بللنمىك
بولسا، توركمنىستانىنگ واطانداشلارنىنگقى يالى حقوقلار هم آزاتلىقلار برىليار.
توركمنىستان، اوز يورتلارنىدا سياسى، مىلى يا دىنى اينام- ايغتيقادلارى اوچىن ايزارلاتيان
داشارى يورت واطانداشلارينا پنالاماق حقوقىنى برىار".

يۇنه كاغذ يوزىنده يازيلان قانون بىلن اونونگ دورموشا گچمگى نىنگ آراسىندا داغ بىلن
دره يالى پارخ- تفاوت بار. توركمن پاسپورتى اونى ايسله مان، الى نىنگ ترسى بىلن آلان
توركيه لى كرد باغشىلار ابراهيم تاتلى سى بىلن محزون قرمىزى گول لره برىلدى ولين اونى
آرزو ادپان توركمنه نصيب ادمان گليار.

« دۇنيانىنگ چار كوئۇندە ياشايان توركمنلر آتا واطانلى بولدى. اوزباشداق، قاراشسىز،
بى طاراپ دۇولتلى بولانمىزدان سونگ، بىز توركمنلر آتا واطانا قوللوق اتمه لىديريس.
واطان سىزدن هيچ زادا ماتاچ دال. يۇنه سىز آتا واطانى سويلى سىنگىز، چاغالارنىنگىزدا-
دا، نىسللرنىنگىز- ده توركمن واطانىنا سويگى دۇرتلى سىنگىز. ايسلاننىنگىز توركمنىستانا
گوچىپ گلىنگ. الينگىزده توركمن پاسپورتى بولوپ، آرقانگىزدا آتا واطانمىزنىنگ،
قاراشسىز دۇولتلىنگىزنىنگ، توركمن حالقنىنگىزنىنگ باردىغىنى هميشه دويوپ گزىنگىز،
شول بىزنىنگ باغتمىزدىر.»

بو سوزلرى جناب نيازوف ۱۹۹۶- نجى يىلنىنگ ۲۵- نجى اوكتيابرىندا "دۇنيا
توركمنلرى نىنگ گومانىتار بىرلشىگى نىنگ ۴- نجى كانفرنسىياسى نىنگ آچىلىش
مجلسىنده آيدىدى.

نيازوف، اوغانىستانلى توركمنلر باراسىندا- دا اىسگرمزچىلىك سياستىنى آلىپ گلدى.
اوزالى بىلن تاجىگىستاندا ياشايان توركمنلر توركمنىستانا چاغىرىلدى، يۇنه اولارا
دورموشلارنى سزالاشدىرماق اوچىن مادى ممكىنچىلىك برىلمانسونگ، اوستوسىنه كاپىر
يرلى حالقدان ايگنچ سوزى اشيدنلرىندن سونگ، اولار يىنه اوزالقى مكانلارينا گوچىپ
گىتدىلر. اوغانىستانىنگ دمىرقازغىندا ياشايان توركمنلرىنگ بىر توپارى ساويت دۇورىنده،
اساسان قالحوز قورلشى يىنلارنىدا دمىرقازىق اوغانىستانا گوچىپ بارىپدىلار.

اولار آتا مكانه دولانىپ گلجك دىيىپ يوزلنسه- ده انمغىر چۇلده قىغىرانىنگ سىينه منگزان،
سسلرىنى دىنگلان بولمادى. اورشىنگ دوام اتمگى نتيجه سىنده جانلارنى قوتارماق
ايسلاپ توركمنىستانا سىغىنجاقلارا- دا يول برىلمان اولار طاليب رضىمىنه قايتارىلدى. شول
آرلىقدا اوغانىستانىنگ بللى روحانىلارىندان مرحوم **قىزىل آياق خليفه نىنگ آغتىغى**
عبدالمنان ماخصىم توركمنىستانىنگ اوستى بىلن واطانداشلىغا قبول ادپن توركىيا گىتمكچى

بولوپ، بىرنأچە آرقاداشى بىلن آراچاگە گلندە توركمن حاكىمىتى اولارى طالېب رۇمىنە قايتارىپ باردى و اول بىچارە لىر ۹۸ - نى يىلىنىڭ اوكتايبرىندە ايت اولدورلىن يالى اورىلىپ اولدورلىدى.

ايرانا سىغنان آوغانىستانلى توركمنلر، ايران - توركمنىستان آراسىندا باغلانان شرط نامە اساسىندا توركمنىستانا كىلماگە مەكىنچىلىك تاپدىلار. اولارىنىڭ بىر نأچە سى توركمنىستاندا يرلىشىلر، حتى توركمنىستانلى قىزلار بىلن دورموش قوردولار. يۇنە توركمن حكومتى اولارى يورتدان قاودى.

'' ۱۹۷۸ - نى يىلداقى سۇشىنىڭ نىتىجە سىندە مونىگرچە توركمن اوى - اوزارلىرىنى ترك ادىپ، يول حاراجاتى اوچىن الدە بارىنى ساتىپ - ساويپ ايرانا سىغىندىلار. اولار بو يورتدا انچمە قىنچىلىقلاردا دوچار بولاندان سونىڭ، توركمنىستان دۇولتى نىنىڭ اولارا ايه لىك اتىك دىين حابارىنى اشدىپ، گۇزلىرىندىن شادىانلىق ياش اقدىردىلار. توركمنلر يىنە بىر كزك اهللى يىغنان زاتلارنى ساتىپ، توركمنىستانا كىدمەك اوچىن گون ساناپ باشلادىلار. آخر سونىڭ قاراشىلان گون كلىپ يىدى. ۱۹۹۶ - نى يىلىنىڭ اوكتايبر آينىدا يوركلرى امىددان دولى بوسغونلار مارى شأهرىنە بارىپ يىدىلر. اما اولارىنىڭ اومىد هم شادلىقى تىز واغتىنىڭ اىچىندە حاسراتا قوصصا اوورىلدى. بوسغونلارنىڭ مارىدا يرلىشمىگىندىن ۳ آى كچىپ - كچمأنكا توركمنىستانىنىڭ يوقارى درجە لى دۇولت اىشكارلىرى رحمسىزلىك بىلن اولارىنىڭ ۱۰ حوجالىغىنى، جمعى ۴۶ آدمى آوغانىستانا قايتارىپ برىكدىگىنى آيتدىلار. توركمنىستانىنىڭ بو الھنىڭ قارارىنى نىنىڭ اۇنگونى آماق اوچىن ياشولى لار اشغابادا كىدىپ دۇرلى دۇولت اورگانلارلى شول ساندان داشارى اىشلىر مىنسىترىنىڭ يانىنا بارىپ، توركمنىستاندا قالماقلىرىنى سورايلار. بو اورگانلار اوستى بىلن اولادالارىنىڭ بىر يره بارماجاغىنا گۇز يىتىرن ياشولى لار، توركمنىستانداقى بىرلىشنى ملتىر قوراماسى نىنىڭ بوسغونلار بوونچا يوقارى كامىسسارلىغىنا يوز توتماغا مجبور بولدولار. مونى اشىدىن توركمنىستانىنىڭ رسمىلرى، مارى شأهر حاكىم - نىڭ بو يوروغى بىلن سىغنان توركمنلرە مەلت برىزدىن ۱۹۹۷ - نى يىلىنىڭ ۱۲ - نى يانوارىندا اولارىنىڭ بارىسىنى اوتلا يوكلاپ قىشىنىڭ اىنىڭ ساويق ھواسىندا مبارك رمضان آيى و ايلاتىنىڭ آغزلارىنىڭ بىكىگىنە قارامازدان آراچاگە آلىپ كىدىلر و بو يردە چاغالارىنىڭ، عاياللارنىڭ ياشولى - ياش كىچىلرىنىڭ آھ - فرىادلارنى قارامازدان بارىسى آوغان رسمىلرىنە برىدىلر.

آوغانىستانا قايتارىلانلارنىڭ آراسىندا كىسلحانادا ياتان و الىندە ۳ آيلىق چاغاسى بولان بىر زنان ماشغالا - دا بولوپدىر. توركمن رسمىلرى اونونىڭ حاسسا حالىنا قارامازدان زور بىلن كىسلحانادان چىقارىپ، اودلا موندورىلر. شنىلە - دە توركمنىستانلى بىگىتلىر بىلن نىكالاشىپ دورموش قوران اىكى سانى قىزىنىڭ ياغدىننا سراتمىزدىن اولارى هم آوغانىستانا قايتارىلار. دىيىپ بىر اىلدشىمىز آيتدى.

پاکیستانینگ بوسغونلار لاگرىندە قازاق دىر قىرقىزلارنى اوز دۇولتلىرى يىغناپ آلىپ كىدن بىر واقتىندا، توركىستان دۇولتى بو ىردە يۇرن بوسغون توركىمىنلىرىنى فرىادلارنى اشىتمىزدن كلىدى. نىيازوف اوزىنى عمرلىك پرە زىدنت، انسائىپور قورامانىنگ پرە زىدنتى دىيىپ جار اتدىرسە. دە اول توركىمىنلەر اتالىق الىنى اوزاتمادى. قازاق دۇولتى حتى ايراندا پاراھاتچىلىقتا ياشايان قازاقلارنى. دا اوز دۇولتىنە آلىپ كىتدى. ۲۰۰۱ - نجى يىلىنگ ۲۷ - نجى ايونىندا قازاغيستانىنگ تهرانداقى ايلچىسى توركىمنىصحرادا ياشايان قازاقلارنىنگ آراسىنا آيلانىپ، اولارنىنگ حال- ياغداينندان خبر آلىپدىر.

پرە زىدنت نىيازوف «دۇنيا توركىمىنلىرىنىنگ گومانىتار بىرلىشىگى» آغضالارنى يىلدا بىر كىزك اشغابادا يىغناپ، اوزىنە چاپاق چاپدىرىپ حىزىل اتمىدن باشغا زات اتمەدى. بىرناچە يىل موندان اوزال بولسا «بىنىك» دىين لاقامىنى آدى، پىغمبر تىتولىنى. دا آجاقدى ولين ايراندان، آوغانىستاندان و توركىيە دن باران ياشولى لارىنگ ناگىلە لىكلرى بولادى، يوغسام قاقامىرات باللىف داغى اونونگ سنارىوسىنى يازىپ، قازياتدا چاپ ادىپدى.

اىندى اونونگ ىرىنە كچن قربانقلى بردى محمدوف ىنگ. دە شول يولدان بارىاندىغى بارادا كآبىر زاتلار كۆزە ايلىار:

عمومان پرە زىدنتلىگە سايلانماغى شىبھە لى بولان و قانون بويونچا توركىمىستانىنگ مجلس باشلىغى عۇضگلى آتاي ىنگ اورنونى الىندن قاقايپ آلان بردى محمدوف ىنگ حاكىمىت باشىنداقى يارىم يىلدىن قاوراق دۇورىنە سر سالىساق: بو. دا نىيازوف يالى؛

- سىياسى پارتىيالارا، اركىن مطبوغاتا يول برمان كلىار؛
- اوز صوراتلارنى اولى. اولى پارتىرلىرىنى آسدىرىپ باشلادى؛
- يوردونگ قشون سركرده باشىسى، كترالى دىيىپ ايغلان اتدى.
- ايكى سۆزى نىنگ بىرى روح ناما، اول موقاددس كتاپ بولوپ دۇور،
- سىياسى بندى لرى تورمە دە ساقلاپ اولارى اركىنلىگە قوبىرمان كلىار،
- داشارى يورتلار بىلن باغلاشيلان كانتراكتلارا اوزى قول چكىپ يۇرلغا كىرىزىار؛
- دۇنيا توركىمىنلىرىن اوزىنى مهابتلاندىرماق اوچىن پنىدالانىار.
- داشارى يورتلاردان توركىمىستانا بارماقچى بولىان توركىمىنلەر آنگساتلىق بىلن وىزا برىلمە يار،

ايكى كىزك ايرانا باران بردى محمدوف بىرگىزگ. دە ايلدىلرى نىنگ آراسىنا بارماغا پورصات تاپمادى، اىندى بولسا اوزىنى "دۇنيا توركىمىنلىرى نىنگ انسائىپور قوراماسى نىنگ" پرە زىدنتى دىيىپ ۲۴ - نجى اكتوبردە اولارنىنگ آغىندان جار اتدىردى.

حانى ايزىنى كۆرۇبرە رىس.

پراگ ۲۰۰۷ - نجى يىلىنگ ۲۷ - نجى اكتوبرى

